

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie**

Kraków, dnia kwietnia 2011 r.

**Pan
Mariusz Zając
Dyrektor Gimnazjum Nr 2
w Tarnowie**

ul. Mikołaja Kopernika 5
33-100 Tarnów

P/10/190
LKR-4101-22-06/2010/2011

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie przeprowadziła w Gimnazjum nr 2 w Tarnowie (Gimnazjum), kontrolę w zakresie zapobiegania nadwadze i otyłości u młodzieży szkolnej w okresie 2009-2011 (do końca lutego 2011 r.).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym w dniu 10 marca 2011 r. Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Dyrektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie skontrolowaną działalność - mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Formułując ocenę pozytywną NIK uwzględniła w szczególności: określenie w *Programie Wychowawczym* oraz w *Programie Profilaktyki* zadań o tematyce prozdrowotnej, w tym działań dotyczących Programu Państwowej Inspekcji Sanitarnej „*Trzymaj formę*” i umożliwienie prowadzenia w Szkole, przez pielęgniarkę szkolną, systematycznych badań przesiewowych.

W okresie objętym kontrolą w procesie dydaktyczno-wychowawczym Szkoła uwzględniała zadania prozdrowotne określone w Programie wychowawczym i Programie profilaktyki. Treści prozdrowotne realizowano na lekcjach techniki (klasy I), biologii (klasy II) i wychowaniu do życia w rodzinie (klasy III). W roku szkolnym 2010/2011 nauczyciele biologii przygotowywali uczniów do etapu szkolnego, rejonowego i wojewódzkiego „Małopolskiego Konkursu Biologicznego” którego tematem przewodnim było odżywianie.

Uczniów zachęcano do udziału w różnych formach aktywności fizycznej, a działający w szkole Uczniowski Klub Sportowy, przygotowywał ich do zawodów w różnych dyscyplinach sportowych.

W roku szkolnym 2008/2009 w realizacji programu „Trzymaj formę” uczestniczyło 668 uczniów (173 uczniów klas I, 241 z klas II i 254 z klas III), a w roku 2009/2010 – 395 uczniów (220 z klas I i 175 z klas II). W ramach tego Programu zorganizowano m.in. „Tydzień zdrowia”. W trakcie „Tygodnia”:

- w 2009 r. uczniowie przygotowali pokaz zdrowej żywności, uczestniczyli w konkursie na najciekawsze stoisko z produktem prozdrowotnym, uczyli się mierzyć ciśnienie i obliczać BMI (stosunek wzrostu do wagi). Zachęcano do czynnego uprawiania sportu. Zorganizowano międzyklasowy turniej piłki nożnej i pokazy akrobatyczne;
- w 2010 r. zwracano uwagę na właściwą dietę w okresie dojrzewania, planowanie i przyrządzanie zdrowych potraw, reklamowano walory zdrowotne produktów żywnościowych, uczono się mierzyć ciśnienie i obliczać BMI, promowano aktywność fizyczną poprzez pokazy różnych rodzajów tańca,

Uczniowie Szkoły objęci byli w dniach zajęć szkolnych stałą opieką pielęgniarstwa.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na nieuwzględnieniu w Programach wychowawczym i profilaktyki zadań ukierunkowanych na uczniów zagrożonych nadwagą i otyłością oraz nieegzekwowaniu od najemcy sklepiu warunków umowy w zakresie niewprowadzania do oferty sprzedaży produktów o niskich wartościach odżywczych.

1. W ww. Programach wychowawczym i profilaktyki nie określono zadań adresowanych do uczniów zagrożonych nadwagą i otyłością, mimo iż z badań przesiewowych uczniów przeprowadzonych w latach szkolnych 2008/2009 i 2009/2010 wynika, że problem nadwagi lub otyłości dotyczył odpowiednio: 6,8% (46 z 672 uczniów) i 6,9% (44 z 637 uczniów). Problematyka ta w okresie objętym kontrolą nie była przedmiotem obrad rady pedagogicznej.

Obowiązek współdziałania pielęgniarki szkolnej - w ramach promowania profilaktycznej opieki zdrowotnej - z dyrektorem szkoły i radą pedagogiczną, wynika z § 6 pkt 5 i 6 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 sierpnia 2009 r. w sprawie organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą (Dz. U. Nr 139, poz. 1133).

Z art. 39 ust.1 pkt.3 ustawy z 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz. U. z 2004r. Nr 256, poz.2572 ze zm.) wynika, że Dyrektor Szkoły sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne.

2. NIK negatywnie ocenia fakt oferowania w sklepiku szkolnym napoju energetycznego, lodów, wyrobów cukierniczych, a nawet różnych gatunków kaw, pomimo że wg umowy z najemcą w sklepiku powinien być *„asortyment odpowiedni dla uczniów”* a najemca miał obowiązek wycofania każdego towaru *„co do którego wynajmujący zgłosi takie żądanie, motywując, że tym, iż dany towar nie powinien być oferowany dzieciom”*. Tymczasem, wg wyjaśnień Pana Dyrektora przeciwdziałanie spożywaniu przez uczniów „niezdrowej żywności”, polegało na „uczulaniu właściciela sklepu w ustnej rozmowie”, aby takich produktów nie sprzedawał uczniom.

Wykaz niekorzystnych dla zdrowia uczniów przekąsek, które nie powinny być oferowane w sklepie szkolnym, zawiera posiadana przez Gimnazjum monografia Instytutu Żywności i Żywienia w Warszawie „Zasady prawidłowego żywienia dzieci i młodzieży oraz wskazówki dotyczące zdrowego stylu życia”, zalecona przy realizacji Programu zapobiegania otyłości.

Ponadto w przeprowadzonej przez NIK ankiecie wśród 46 nauczycieli, 33 nauczycieli (71%) stwierdziło, że dostrzega problem nadwagi i otyłości wśród uczniów, 67% ankietowanych zwróciło uwagę na potrzebę uzyskania wsparcia w zakresie udzielania uczniom i rodzicom porad w sprawach związanych z profilaktyką nadwagi i otyłości, a ponad 80% potwierdziło potrzebę uwzględnienia profilaktyki nadwagi w programach doskonalenia.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie wnosi o:

1. Uwzględnienie w szkolnym programie profilaktyki problematyki potrzeb uczniów zagrożonych nadwagą i otyłością.
2. Egzekwowanie od najemcy sklepu szkolnego zapisów umowy w sprawie eliminowania z oferty produktów niewskazanych dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży.

3. Rozważenie ujęcia w planie doskonalenia nauczycieli problematyki profilaktyki nadwagi i otyłości wśród uczniów.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Dyrektora, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag, ocen i wykonania wniosków, oraz o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art.61 ust.1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Dyrektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o których mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.